

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ "СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА"

Анотація. Розглянуто існуючі підходи до визначення сутності поняття "розвиток" і наведено визначення маркетингової стратегії розвитку підприємства.

Аннотация. Рассмотрены существующие подходы к определению сущности понятия "развитие" и приведено определение маркетинговой стратегии развития предприятия.

Annotation. Existing approaches to definition of essence of concept of development are regarded in the article and definition of marketing strategy of the enterprise development is given.

Ключові слова: розвиток, стратегія, стратегія розвитку.

У теоретичних дослідженнях економічної науки та практичній діяльності менеджерів проблема розвитку підприємства в сучасній ринковій економіці посідає значне місце. Основні причини цього явища – насичення ринку наукоємною, високотехнологічною й високоякісною продукцією. Це надало конкуренції як основній силі ринкової економіки нової якості: досягти успіху в конкурентній боротьбі підприємство може тільки реалізуючи стратегії розвитку, безупинно здійснюючи інноваційні процеси в усіх сферах своєї життєдіяльності [1].

Дослідженням поняття стратегічного розвитку підприємства присвячено багато робіт вітчизняних та зарубіжних вчених, авторів у найрізноманітніших галузях знань, а саме таких, як: О. Раєвнева, М. Афанасьєв, Ю. Іванов, І. Ансофф, Г. Мінцберг, В. Пономаренко, Н. Тренев, А. Томпсон та ін. [1 – 7]. У їх працях розглядаються питання формування стратегій розвитку підприємства; основні підходи до розуміння термінів "розвиток" і "стратегія"; стадії, напрямки та процеси управління розвитком; концепція та класифікація видів стратегій розвитку підприємства.

Мета статті – теоретичне обґрунтування сутності маркетингової стратегії розвитку.

Для того щоб управляти розвитком системи, необхідно розуміти, що мається на увазі під розвитком. Виділяють три основні підходи, що припускають розуміння терміна "розвиток" через (рисунок) [2]: вивчення і виділення властивостей систем, що розвиваються; формування трактувань даного терміна; порівняння поняття розвитку з родинними щодо наукового пізнання поведінки систем категоріями.

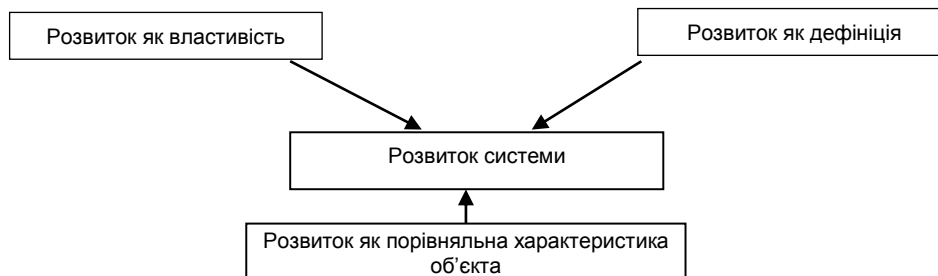

Рис. Існуючі підходи до розуміння категорії "розвиток системи"

Серед вчених, що підтримують перший підхід, необхідно відзначити Мельника Л. Г. [3]. Ґрунтуючись на формулюванні поняття розвитку, даного у філософському словнику, що трактує розвиток як незворотну, спрямовану, закономірну зміну матеріальних і ідеальних об'єктів, він аналізує й оцінює дане поняття через призму сутнісних аспектів трьох основних властивостей: необоротності, спрямованості і закономірності. Вчений відзначає, що "тільки одночасна наявність трьох зазначених властивостей виділяє процеси розвитку серед інших змін" [3].

Таким чином, визначаючи сутність даної категорії через систему її властивостей, можна відзначити, що розвиток – це необоротний, спрямований, закономірний і унікальний процес змін відкритої системи у просторі і часі [2]. Другий підхід визначення терміна "розвиток" припускає формулювання поняття, виходячи з пріоритетності того чи іншого аспекту розвитку системи.

Виділяють три основні групи поглядів на категорію "розвиток" [2].

Перша група вчених пов'язує розвиток тільки з прогресом. Друга група дослідників розглядає процес розвитку тільки як якісні зміни у складі і структурі системи. Третя група вчених – як процес адаптації до зовнішнього середовища, що динамічно змінюється. Сутність цього підходу до визначення терміна "розвиток" полягає в його розумінні через порівняння з категоріями, близькими за змістом. У більшості випадків розвиток ототожнюють з такими поняттями, як еволюція, зростання, прогрес. Таким чином, з урахуванням проведеного аналізу існуючих трактувань під розвитком доцільно розуміти процес формування нової дисипативної структури, виражений у якісній

зміні складу, структури та способу (моделей) функціонування системи, який виявляється в кризовій формі і спрямований на досягнення глобальних цілей підприємства [2].

У даний час існує й використовується множина визначень стратегії, але всіх їх об'єднує розуміння стратегії як свідомої та продуманої сукупності норм і правил, що лежить в основі розробки й прийняття стратегічних рішень, які впливають на майбутній стан підприємства як засобу зв'язку підприємства із зовнішнім середовищем.

Класичним визначенням можна вважати розуміння стратегії підприємства як загального напрямку дій, довгострокового курсу розвитку підприємства, способу досягнення перспективних цілей щодо зміцнення конкурентних позицій та успіху діяльності, який воно (підприємство) визначає для себе самостійно [4].

Узагальнюючи поняття "стратегія" й "розвиток підприємства", можна сформулювати таке базове визначення, що базується на розумінні розвитку як процесу якісних змін та перетворень у діяльності підприємства у зв'язку з необхідністю розв'язання існуючих протиріч, а стратегії як способу та напрямку розвитку.

Отже, стратегія розвитку – перспективний спосіб та напрямок розвитку підприємства, який спрямований на досягнення довгострокових цілей шляхом якісних змін і перетворень у діяльності підприємства з урахуванням ринкових можливостей та наявних ресурсів. Таким чином, акцент у визначенні робиться на процес переходу з одного стану в інший, більш досконалий, перехід від старого якісного стану, від простого до складного, від нижчого до вищого.

Наук. керівн. Ларіна К. В.

Література: 1. Пономаренко В. С. Стратегічне управління розвитком підприємства : навч. посібн. / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, О. М. Тридід. – Х. : Вид. ХДЕУ, 2002. – 640 с. 2. Раєвнева О. В. Управління розвитком підприємства: методологія, механізми, моделі : монографія / Раєвнева О. В. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2006. – 496 с. 3. Мельник Л. Г. Фундаментальные основы развития / Мельник Л. Г. – Сумы : ИТД "Университетская книга", 2003. – 288 с. 4. Афанасьев М. В. Стратегия предприятия : навчально-методичний посібник / М. В. Афанасьев, Г. О. Селезньова. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2007. – 272 с. 5. Ансофф И. Стратегическое управление / Ансофф И. ; пер. с англ. – М. : Экономика, 1989. – 520 с. 6. Стратегія підприємства : підручник / Ю. Б. Иванов, О. М. Тищенко, Т. М. Чечетова-Терашвілі та ін. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2009. – 560 с. 7. Минцберг Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпел ; пер. с англ. – СПб. : Питер, 2000. – 336 с. 8. Томпсон А. А. Стратегический менеджмент: Концепции и ситуации для анализа / А. А. Томпсон, А. Дж. Стрикленд ; пер. с англ. – М. : Вильямс, 2003. – 924 с. 9. Тренев Н. Н. Стратегическое управление / Тренев Н. Н. – М. : Изд-во "Приор", 2000. – 279 с.